

Mielipide hallituksen esitysluonnokseen lomitusjärjestelmien uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi. STM 044:00/2016

Lomituspalvelut ovat kehittyneet Suomessa tasapuoliseksi ja toimivaksi järjestelmäksi, siksi maatalousyrittäjät ovatkin tyrmistyneinä lukeneet esitystä, joka poistaisi henkilökohtaisen vuosilomaoikeuden. Henkilökohtainen vuosiloma voi olla jonkun ainoa henkireikä ja vapaapäivät vuoden aikana ja jos se poistuu, taantuuko lomitusjärjestelmä 1970-luvulle? Mielestämme vuosiloma kuuluu kaikille jotka ovat 24/7 kiinni navettatöissä ilman lomittajaa.

Lomituspalveluilla turvataan Suomen ruokaturvaa ja huoltovarmuutta sekä edistetään maataloustuotannon jatkuvuutta tukemalla viljelijöitä ja edistämällä yrittäjyyttä sekä tehdään alaa houkuttelevammaksi nuorille.

Lakiesityksen merkittävin muutos on siirtyminen henkilökohtaisesta lomaoikeudesta tilakohtaiseen vuosilomaan. Kyseessä on iso muutos, jota perustellaan mm. sillä, että lomittajille halutaan turvata kokoaikainen työ. Onkin syytä kysyä onko maatilat lomittajia varten vai lomittajat maatiloja varten? Suostuvatko lomittajat tekemään täyttä päivää, kun maan tapa on ollut, että aina merkitään tehdyksi se tuntimäärä mikä on lomaoikeutta, siitä huolimatta tehdäänkö sitä, mutta jos ylitöitä tulee, ne merkitään aina.

Kännykkäajanseuranta pitäisi saada kaikille lomittajille, niin ei valtion eikä tilan tarvitsisi maksaa tekemättömistä tunteista. Tiloilla on kyllä töitä ja lomapäivän täyttäminen maksullisilla tunteilla onnistuu, kunhan järjestely saadaan toimivaksi ja tasapuoliseksi. Tuntien laskenta voi olla kyllä epäreilua esim. jos on hyvin koneellistettu tila, niin otetaanko huomioon, että navetassa pitäisi keriittää ollakin eikä vaan käydä toteamassa jotta koneellistetut hommat ovat koneet tehneet. Siellä pitäisi lisäksi tarkkailla eläimiä, kun taas sellaisessa navetassa jossa menee aikaa enemmän jää eläinten tarkkailullekin enemmän aikaa.

On tilakohtaista, voivatko kaikki tilan henkilöt olla yhtä aikaa pois navetasta, tosiasiallista lomaa pystyy paremmin viettämään kun tilanväestä on joku valvomassa. Työjärjestys pitäisi muuttaa kokonaan lomapäivien ajaksi ja onko se eläimille hyväksi? Esim. aikataulu; normaalisti ruokkijasukkula jakaa jauhot klo 6-7, lypsy klo 7-8, rehupöydän tyhjäys ja uusien rehujen jako klo 8-9, ruokkijasukkula jakaa jauhot klo 9-10. Nyt jos yksi lomittaja yrittäisi tehdä yksin; lypsy klo 7-9, ja sitten lähteekin ruokkijasukkula klo 9, niin ei jää aikaa vaihtaa rehuja koska yhtä aikaa ruokkijasukkulan kanssa se ei onnistu. Työt ovat muutenkin ajoitettu aika tarkasti, miten ihmeessä yksi lomittaja olisi yhtä tehokas kuin kaksi ihmistä yleensä. Onkohan edessä lomittajien väsyminen ja ammatista pako? Laiduntaminen ei onnistu yhden lomittajan voimin, lehmät eivät ole kuin autoja joita parkkeerataan, ja aina on nuoria hukaamattomia eläimiä joukossa joiden kanssa ei yksin pärjää ja voiko silloin olla kunnolla lomalla, jos pitää olla tiettyyn aikaan ottamassa lehmiä navettaan? Laidunnettava kuitenkin on parsilehmiä.

Isännällä ja emännällä voi olla erilaiset lomantarpeet esim. konemessut vs. käsityömessut, olisi outoa jos toisenkin loma kuluisi vaikka vain toinen tarvitsisi lomaa. Ja koska tiloilla työskennellään yhdessä läpi vuoden, ei välttämättä haluta lomailia yhdessä, tai ainakin pitäisi saada itse valita.

Tautiriskin takia ei haluta kiertävää apulomittajaa joka tekisi usealla tilalla saman päivän aikana muutaman tunnin, ja tulisi se kilometrikorvausten vuoksi kalliiksikin.

Tilakohtaisessa lomassa lomittajan pitäisi olla erittäin pätevä ja ahkera jotta tekisi kahden

työt täydellisesti ja nopeasti. Työtapaturma- ja vahinkoriskit lisääntyisi ja kustannuksia tulisi sitä kautta enemmän. On paljon turvallisempaa olla kahdestaan navetassa erikoistilanteiden takia.

Hallinnon tehostamista tulisi vaatia sen jälkeen kun muutos on tehty, niin että rahoituksesta suurempi osa olisi suoraan lomapäivien määrään käytettävissä. Onko hallinto pienentynyt samaa tahtia kuin lomansaajat?

Kiinteää sijaisapumaksua kannatamme, jos se tehostaa hallinnon työntekoa.

Lisävapaan määrää tulee lisätä nykyisestä; kannatamme lisävapaan määrän nostamista 200 tuntiin/yrittäjä, tai kasvinviljelytöiden ottamista mukaan, elleivät ne ole vaihtoehtoja henkilökohtaiselle vuosilomalle.

Kuinka todetaan itsejärjestetyn lomituksen lomittajan ammattitaito, ettei lypsylle tule esim. turkkilaista sähkömiestä joka ei ole koskaan lehmää nähnytkään (näinkin on käynyt).

Nyt esitetyillä muutoksilla on merkittävä vaikutus maatalousyrittäjien lomaoikeuteen ja sitä kautta työssä jaksamiseen. Maakunnallinen päivystys olisi todella suuri positiivinen asia. Lomitusjärjestelmän keskeisin merkitys on ollut tukea työssä jaksamista, toivottavasti tätä keskeistä päämäärää noudatetaan.

Kannatamme Maire Lumiahon allekirjoittamaa täydentävää lausumaa jossa esitetään lomaoikeuksien pysymistä henkilökohtaisina ja subjektiivisina oikeuksina.

Maataloustuottajain Alahärmän yhdistys, MTK Alahärmä ry:n
puolesta Tuula Korhokiatupa, maitotilan emäntä ja MTK Alahärmän varapuheenjohtaja

lisäksi

Kaija Aro, maitotilan emäntä ja MTK Kauhavan puheenjohtaja
Jarmo Hautamäki maitotilan isäntä ja MTK Kauhavan sihteeri